

7. Abduqodirova G. Ta'lim tizimida menejment kompetensiyalarini rivojlantirishning ilmiy asoslari. Toshkent, 2022.
8. Mamarasulov A. Umumta'lim muassasalari rahbarlarining strategik boshqaruv salohiyatini rivojlantirish mexanizmlari. Toshkent: Fan nashriyoti, 2023.
9. Bryson J. M. Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations. San Francisco: Jossey-Bass, 2018.
10. OECD. School Leadership for Learning: Insights from TALIS 2018. OECD Publishing, Paris, 2021. <https://doi.org/10.1787/20d9f61b-en>
11. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. 2022.
12. OECD. The Future of Education and Skills 2030: Leadership for Learning. 2020. <https://www.oecd.org/education/2030-project/>
13. UNESCO-IIEP. School Leadership and Management: Policy and Practice Review. 2021. <https://www.iiep.unesco.org>
14. Sergiovanni T. J. Moral Leadership: Getting to the Heart of School Improvement. Jossey-Bass Publishers, 2019.
15. Aliyev T. Ta'lim boshqaruvida qadriyatlar yondashuvi. Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2019.
16. Sultonov A. Ta'lim muassasalarida etik boshqaruv tamoyillari. Toshkent: Fan va ta'lim, 2021.
17. Rahmonov I. Jamoa samaradorligini oshirishda liderlik rolini tadqiq etish. Toshkent: Ilmiy nashrlar, 2018.
18. Abdullayev M. Strategik boshqaruv va milliy qadriyatlar uyg'unligi. Toshkent: Ta'lim va rivojlanish, 2022.
19. Karimov O. Pedagogik rahbarlik va ijtimoiy mas'uliyat. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2020.

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

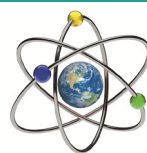

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 888 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Ilxomjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqitirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
Shermatova Yakut Sabirovna	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
Turdiyeva Zilola Jalilovna	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
Xalikova Umida Mirovna	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
Kushakova Gulnora Egamkulovna	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
Normurodova Gulnora Ikromovna	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
Jurakulova Dildora Ziyadullayevna	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
Kazakova Saxiba Abdurayimovna	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
Ziyayev Adxamjon	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
Jo'rayeva Nozima Nozim qizi	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
Ashirova Sojida Baxromovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
Jabborova Salomat Abdijalilovna	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
Raximova Xurshidaxon Sadikovna	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
Xalikova Nargiza Abduvaliyevna	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
Zayirkulova Nozima Ilyas qizi	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
Zikriyayev Zokir Mamirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
Artikova Nodira Shavkat qizi	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
Bekchanova Kuvanch Roximovna	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
Kambarov Kozimjon Ibragimovich	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
Sadikova Umida Botirovna	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
Raximova Faridabonu Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
Raximova Mushtariy Alisher qizi	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
Zoxidov Jahongir Botirxonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
Teshabayeva Oyguil Fazliddinovna	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
M. R. Sultonova	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmirza Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Bauirjan Seytgalievich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhraxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish ..	323
Ibodullaeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiqodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyni "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirlijeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeva	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat shafatida	453
Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
O'tayev Akram Yo'ldoshevich	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
<i>Nematova Gulsanam Abdullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
<i>Sharipova Farida Salimldjanovna</i>	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetentsiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
<i>Mirzayeva Shaxida Abdinabiyeвна, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
<i>Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabdjnov Sadritdin Maxamatdinovich</i>	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
<i>Baltabayeva Durdona Erkin qizi</i>	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
<i>Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich</i>	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi	507
<i>Askarova Zuhra Shavkat qizi</i>	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
<i>D. A. Raxmatova</i>	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
<i>Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
<i>Berdaliev Gulasal Abdukunduzovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati	526
<i>Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi</i>	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
<i>Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich</i>	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
<i>Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna</i>	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
<i>Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich</i>	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
<i>Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi</i>	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
<i>Yuldashova Madina Murodjon qizi</i>	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
<i>Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi</i>	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
<i>Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li</i>	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli	570
<i>Jo'raboyeva Odinaxon Umid qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqtirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
<i>Azimova Dilnoza Raximjon qizi</i>	

Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari	579
<i>Asrarchanova E'tibor Abduvahob qizi</i>	
Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari	582
<i>Xojiakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari.....	586
<i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abduvahob qizi</i>	
Til ta'limining hozirgi holati.....	590
<i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	
Talabalarning ijodiy rivojlanishida kretivlikning asosiy yo'nalishlari	593
<i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati.....	596
<i>Safarova M. A.</i>	
Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	600
<i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	
Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред.....	602
<i>Karimbayev Atabek Merdanovich</i>	
Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari	606
<i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	
Intellektual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar.....	610
<i>Tursunbekova Nozima</i>	
Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	613
<i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	618
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi.....	622
<i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	
Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish	626
<i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	
18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari	631
<i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati.....	636
<i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	
Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri.....	641
<i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	
Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi.....	646
<i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	650
<i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	
Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli.....	654
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Yengil dizatriyal bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari.....	658
<i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	
Ochilmagan bo'z qalblar hazor.....	662
<i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
Abdullayeva Charos Farkhodovna	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils	670
Ataullayev Fazliddin	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
Bovanova Umida Abdurahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
Bovanova Umida Abdurahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
Eshmurodova Shirin Oybekovna	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari	686
Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li	
Talabalarda affilativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
Omonova Nilufar Omon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
Ovxunov Iqboljon Abdunabiyeovich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi	702
Qurbonova Nafisa Saidjonovna	
Tárbiya párin oqítw arqalı oqíwshlardín kreativ qábiletin rawajlandırıw.....	706
Reymova Gulaim	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	714
Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
Sayfedinova Dildora Ikramiddinova	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun gosptal maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
Tajimbetov Anvar Tengelbayevich	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli	743
Usmonova Kamola Erkinovna	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
X. A. Suyunova	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni	752
Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
<i>Абидова М. И., Абидова Д. М.</i>	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении	764
<i>Амитова Майисия Рахмателлаевна</i>	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках иностранного языка	767
<i>Гилязиева Насиба Михайловна</i>	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ ...	770
<i>Ислямова Сония Юнусовна</i>	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований	779
<i>У. Ш. Салимов</i>	
Innovatsiyalar va an'analar integratsiyasi asosida talabalarni ma'naviy ruhda tarbiyalashni takomillashtirish	784
<i>Usmonova Dilafruz Umirzoqovna</i>	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligi	788
<i>Sharipov Ulug'bek Ibotovich</i>	
Texnologiya fanida raqamli ta'lim resurslari asosida amaliy ko'nikma va malakalarni rivojlantirish metodikasi	792
<i>X. Ch. Dusyorov, X. A. Qulmamatova, N. O. Shog'darov</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktab direktorlarining strategik boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirish tendensiyalari	796
<i>Itolmazova Gulzoda Qurbongeldiyevna</i>	
Sinf dan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasi	800
<i>Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida axborotga oid ko'nikmalarni shakllantirishda didaktik o'yinlarning roli	805
<i>Shononova Gulsanam Shavkat qizi</i>	
Masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish tajribasi	810
<i>Shukurov Mirshod Karim o'g'li, Sharipov Bahrom Bo'riyevich</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion metodlarning sifatli ta'limdagi o'rni	816
<i>Jabbarova Zuhra Omondullayevna</i>	
Zamonaviy yondashuvlar asosida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish	819
<i>Bozozrova Adiba Xudayarovna</i>	
Ta'lim muassasalarida psixologik xizmatni olib borishda psixodiagnostik faoliyatning o'rni	823
<i>Odamova O'g'iljon Kenjayevna</i>	
Pedagogical and Psychological Possibilities of Technological Education in Developing Constructive Thinking in Early School Age	827
<i>Egamova Anbarjon Atanazarovna</i>	
Shaxsda empatiya shakllanishining yosh davrlar bo'yicha psixologik xususiyatlari	832
<i>Kurbanova Zaynab Jurakulovna</i>	
Voleybolchilarning tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	836
<i>Mustafayev Yoqubjon Xayrullayevich, Samatova Maftuna Sohib qizi</i>	
Oliygo'h talabalari o'rtasida basketbol sporti mashg'ulotlari orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari	840
<i>Mustafayev Yoqubjon Xayrullayevich, Husenova Norjona Umid qizi</i>	
Inson shaxsini shakllantirishda jamiyat tarbiyasining ahamiyati	844
<i>Normurodova Munisa Nuriddin qizi</i>	
Ikki tilli nutqda kod almashtirish hodisasining lingvistik, pragmatik va ijtimoiy funksiyalari	847
<i>Nurmamatova Zarifa Abdiraup qizi</i>	
Yosh kurashchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini shakllantirish metodikasi	850
<i>Nurullayev Abdixoliq Qaxxorovich</i>	

Jismoniy tarbiya murabbiylarining faoliyatini sport klublarida tashkil qilishning integrativ mexanizmlari didaktik-metodik yondashuvlar	853
O'rinov Oblaqul Jumayevich	
O'quvchilarning ta'lim olish jarayoniga zamonaviy o'qitish usullarining ta'siri	857
Ochilova Sarvinoz Bozor qizi	
Talabalarga Regbi-7 sport o'yinida himoya va hujum usullari hamda texnologiyalarini takomillashtirish	860
Ramazonova Gulmira G'olib qizi	
Oliy ta'limda siyosiy tafakkurni shakllantirishda sun'iy intellektning pedagogik modeli: nazariya va amaliyot uyg'unligi.....	863
Rasulev Bobirjon Atxamovich	
Boshlang'ich sinflar ta'lim tizimida kommunikativ ta'lim harakatlarini shakllantirishning tashkiliy-pedagogik shartlari	867
Shoira Rahimova Adilbekovna	
Raqamli texnologiyalar asosida talabalarning o'quv faoliyatini integrativ mexanizmlar orqali tashkil qilish va rivojlantirish.....	871
Sirojov Otajon Orifjonovich	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini mediata'lim resurslari vositasida rivojlantirish metodikasi	875
Suleymanova Ra'no Dustbekovna, Bekova Nilufar Aliboy qizi	
Nemis tilidan o'zbek tiliga tarjimada yuzaga keladigan lingvistik va kommunikativ qiyinchiliklar.....	881
Turamurodova Sevinch Anvarovna	
Globalashuv jarayonida ma'naviy-mafkuraviy mexanizmlarning estetik madaniyatda ifodalanishi	884
Xudayberdiyeva Xuriyat Karimberdiyevna	

SINFDAN TASHQARI ISHLAR ORQALI BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUV JARAYONIGA SUN'IY INTELLEKTNI TATBIQ ETISH METODIKASI

Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi

Surxondaryo viloyati Pedagogik mahorat markazi

Maktabgacha ta'limni muvofiqlashtirish bo'limi yetakchi mutaxassisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada sinfdan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasining ilmiy-nazariy va metodik asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqotda sun'iy intellekt texnologiyalarining boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilish faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi hamda raqamli savodxonligini rivojlantirishdagi imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, sinfdan tashqari mashg'ulotlarda sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlari, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda qo'llash usullari hamda axborot xavfsizligi va mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Maqolada sun'iy intellektni ta'lim jarayoniga integratsiyalashtirishda interaktiv, shaxsga yo'naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvlarning samaradorligi ilmiy asosda yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, boshlang'ich ta'lim, sinfdan tashqari ishlar, pedagogik metodika, raqamli savodxonlik, ijodiy fikrlash, mustaqil ta'lim, interaktiv yondashuv, axborot xavfsizligi, kompetensiyaviy yondashuv.

Abstract: This article analyzes the scientific-theoretical and methodological foundations of integrating artificial intelligence into the primary education learning process through extracurricular activities. The study highlights the potential of artificial intelligence technologies in developing primary school students' cognitive activity, independent thinking, creative abilities, and digital literacy. It also examines the pedagogical conditions for using artificial intelligence tools in extracurricular activities, methods of their application considering learners' age and individual characteristics, as well as ways to develop information safety awareness and responsible use skills. The effectiveness of interactive, learner-centered, and competency-based approaches in integrating artificial intelligence into the educational process is substantiated.

Key words: artificial intelligence, primary education, extracurricular activities, pedagogical methodology, digital literacy, creative thinking, independent learning, interactive approach, information safety, competency-based approach.

Аннотация: В статье анализируются научно-теоретические и методические основы внедрения искусственного интеллекта в учебный процесс начального образования через внеклассную работу. В исследовании раскрываются возможности технологий искусственного интеллекта в развитии познавательной активности, самостоятельного мышления, творческого подхода и цифровой грамотности учащихся начальных классов. Рассматриваются педагогические условия использования инструментов искусственного интеллекта во внеклассных занятиях, способы их применения с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся, а также пути формирования навыков информационной безопасности и ответственного использования цифровых ресурсов. В статье обосновывается эффективность интерактивного, личностно-ориентированного и компетентностного подходов при интеграции искусственного интеллекта в образовательный процесс.

Ключевые слова: искусственный интеллект, начальное образование, внеклассная работа, педагогическая методика, цифровая грамотность, творческое мышление, самостоятельное обучение, интерактивный подход, информационная безопасность, компетентностный подход.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga samarali integratsiya qilish masalasi ustuvor yo'nalishlardan biriga aylanib bormoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining jadal rivojlaniishi ta'lim mazmuni, metodlari va shakllarini yangicha yondashuvlar asosida tashkil etish imkonini bermogda. Bugungi kunda sun'iy intellekt vositalari axborotni izlash, saralash va qayta ishlash, vizual hamda matnli kontent yaratish, individual topshiriqlar ishlab chiqish, shuningdek, o'quvchilar faolligini oshirishda muhim pedagogik resurs sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu nuqtayi nazardan, boshlang'ich ta'lim bosqichida sun'iy intellektidan foydalanish metodikasini ishlab chiqish va uni bolalarning yosh xususiyatlariga mos ravishda qo'llash dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Boshlang'ich ta'lim o'quvchilari uchun ta'lim jarayoni faqat dars mashg'ulotlari bilan cheklanib qolmaydi. Ularning bilish faolligi, qiziqishi, muloqot ko'nikmalari, ijodkorligi va mustaqil fikrlashi ko'p jihatdan sinfdan tashqari ishlar orqali rivojlanadi. To'garaklar, ijodiy mashg'ulotlar, loyihaviy faoliyat, qiziqarli tanlovlar, o'yin asosidagi topshiriqlar, kitobxonlik hamda media faoliyat kabi shakllar bolalarning tabiiy qiziqishini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Aynan shu muhit sun'iy intellekt vositalarini pedagogik maqsadga muvofiq, bosqichma-bosqich va xavfsiz tatbiq etish uchun qulay imkoniyat yaratadi. Chunki sinfdan tashqari ishlar dars mashg'ulotlaridagi qat'iy vaqt va mazmuniy cheklolarga nisbatan erkinroq bo'lib, innovatsion metodlarni sinovdan o'tkazish va moslashtirish uchun samarali maydon hisoblanadi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, bugungi bolalar erta yoshdan raqamli axborot muhitiga kirib kelmoqda, biroq ular bu muhitda ongli, tanqidiy va xavfsiz harakat qilish ko'nikmalariga doimo yetarlicha ega bo'lavermaydi. Sun'iy intellekt vositalari o'quvchi uchun samarali yordamchi bo'lishi mumkin, ammo noto'g'ri yo'naltirilgan taqdirda tayyor javobga o'rganish, mustaqil fikrlashning susayishi, axborot xavfsizligiga e'tiborsizlik hamda nomaqbul kontentni qabul qilish kabi xavflarni yuzaga keltirishi ehtimoldan xoli emas. Shu sababli boshlang'ich ta'limda SI ni qo'llash masalasi faqat texnik vosita tanlash bilan cheklanmaydi, balki pedagogik maqsad, metodik boshqaruv, yoshga moslik, axloqiy me'yorlar va raqamli madaniyat bilan uzviy bog'liq holda ko'rib chiqilishi lozim.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining psixologik xususiyatlari ham mazkur mavzuni alohida yondashuv asosida o'rganishni talab etadi. Ushbu yosh davrida o'quvchilar obrazli tafakkurga moyil, qiziqishlari tez o'zgaruvchan, emotsional ta'sirga sezgir bo'lib, o'yin va faol muloqot orqali samaraliroq o'rganadilar. Shu bois, ular uchun sun'iy intellekt vositalarini qo'llashda murakkab texnologik tushuntirishlardan ko'ra soddaga, qiziqarli, vizual va interaktiv topshiriqlar samaraliroq hisoblanadi. Demak, SI ni boshlang'ich ta'limga tatbiq etish metodikasi o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlari, nutqiy rivojlanish darajasi, bilish uslubi hamda qiziqish yo'nalishlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilishi zarur.

Sinfdan tashqari ishlar orqali sun'iy intellektni tatbiq etishning yana bir muhim jihati o'quvchilarda XXI asr ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyati bilan bog'liqdir. Jumladan, mazkur jarayon orqali axborotni izlash va tanlash, savollarni to'g'ri qo'yish, olingan javoblarni tahlil qilish, tekshirish va taqqoslash, ijodiy mahsulot yaratish, jamoada ishlash hamda o'z fikrini asoslash kabi kompetensiyalarni rivojlantirish mumkin. Shu ma'noda SI vositalari maqsad emas, balki ta'limiy natijaga erishishga xizmat qiluvchi pedagogik vosita sifatida talqin etilishi lozim. Metodik jihatdan to'g'ri tashkil etilgan sinfdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilarda "tayyor javobni olish" emas, balki "to'g'ri savol berish va olingan axborotni baholash" madaniyatini shakllantiradi.

Mavzuga oid amaliyotda ayrim muammolar ham kuzatiladi. Xususan, boshlang'ich ta'lim bosqichida SI dan foydalanish bo'yicha yagona metodik tavsiyalarning yetarli emasligi, tarbiyaviy va o'quviy maqsadlarning aniq belgilab olinmasligi, pedagoglarning SI vositalari bilan ishlashga tayyorgarlik darajasidagi farqlar, shuningdek, axborot xavfsizligi va etik me'yorlarga oid tushunchalarning yetarlicha shakllanmaganligi metodik bo'shliqni yuzaga keltirmoqda. Bu holat mazkur mavzuni ilmiy-nazariy asosda yoritish va amaliyotga yo'naltirilgan metodik yondashuvlarni ishlab chiqish zaruratini kuchaytiradi.

Ushbu maqolada sinfdan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasining ilmiy-nazariy tavsifi beriladi. Xususan, sun'iy intellektning pedagogik imkoniyatlari, boshlang'ich yoshdagi o'quvchilarning psixologik xususiyatlari bilan bog'liq metodik talablar, sinfdan tashqari ishlarning didaktik salohiyati, shaxsga yo'naltirilgan va interaktiv yondashuvlarning o'rni, shuningdek, axborot xavfsizligi va mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish shartlari tahlil qilinadi.

Maqolaning maqsadi sinfdan tashqari ishlar vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarini sun'iy intellekt bilan tanishtirish hamda undan ta'limiy maqsadlarda foydalanishning metodik asoslarini aniqlash va samarali pedagogik yondashuvlarni umumlashtirishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun sun'iy intellektni ta'limga tatbiq etishning ilmiy-nazariy asoslarini tahlil qilish, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va individual xususiyatlarini aniqlash, sinfdan tashqari ishlar shakllarining SI bilan integratsiyalash imkoniyatlarini ko'rsatish, axborot xavfsizligi, tanqidiy fikrlash va mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish yo'llarini yoritish hamda amaliyot uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqish vazifalari belgilandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni (SI) tatbiq etish samaradorligini o'rganishga oid adabiyotlar, odatda, ikki asosiy yo'nalishda tahlil qilinadi: birinchisi, ta'limda SIning umumiy pedagogik imkoniyatlarini yorituvchi nazariy tadqiqotlar; ikkinchisi esa maktab yoshidagi o'quvchilarda AI literacy (SI savodxonligi), raqamli savodxonlik va kognitiv faollikni rivojlantirishga qaratilgan empirik tadqiqotlardir. Biroq mavzuning aynan boshlang'ich ta'lim bosqichi va "samaradorlik" mezonlari nuqtayi nazaridan tahlili hanuz shakllanish bosqichida bo'lib, ayniqsa mahalliy tadqiqotlarda metodik-eksperimental dalillarning yetarli emasligi seziladi.

Mahalliy ilmiy-pedagogik adabiyotlarda so'nggi yillarda sun'iy intellektni ta'lim jarayoniga joriy etish masalasiga bo'lgan qiziqish sezilarli darajada oshgan. O'zbek ilmiy-uslubiy nashrlari va sohaviy maqolalarda Slining ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayonini individuallashtirish, axborotga tezkor ishlov berish hamda o'quvchilarning qiziqishi va faolligini kuchaytirish imkoniyatlari keng yoritilmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim jarayoniga Slni qo'llashga bag'ishlangan ishlarda mazkur masalaning dolzarbligi yaqqol namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, ayrim mahalliy mualliflar Slni asosan innovatsion vosita sifatida baholab, uning tezkorlik, kontent yaratish, tahlil va individuallashtirish kabi afzalliklarini keng ochib beradilar. Bunday yondashuv muammoning dolzarbligini asoslashda muhim bo'lsa-da, ko'p hollarda yosh xususiyatlari, pedagogik nazorat, natijani o'lchash mezonlari hamda etik xavflar yetarli darajada chuqur eksperimental tahlil qilinmaydi. Shuningdek, mahalliy tadqiqotlarda Slni dars va sinfdan tashqari faoliyatga integratsiya qilish, o'quvchilarning ijodiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirishga yo'naltirilgan yondashuvlar uchrasa-da, ularning aksariyati ta'rifiy-nazariy xarakterga ega bo'lib, samaradorlikni aniqlovchi uzoq muddatli qiyosiy tajribalar yetarli emas.

Shu nuqtayi nazardan, muallif fikricha, mahalliy olimlarning ishlari mazkur mavzu bo'yicha ilmiy-metodik asosni shakllantirishda muhim boshlang'ich bosqich hisoblanadi. Biroq "samaradorlik"ni ilmiy jihatdan isbotlash uchun eksperimental va nazorat guruhlarida asosida tadqiqotlar olib borish, o'quv natijalarini aniq mezonlar asosida baholash (bilish faolligi, mustaqil fikrlash, ijodiy mahsulot sifati, raqamli savodxonlik), boshlang'ich sinf yoshiga mos metodik dizayn yaratish hamda axborot xavfsizligi va etik foydalanish komponentlarini alohida o'lchash zarur. Demak, mahalliy adabiyotlarda kuzatilayotgan texnologik optimizmni pedagogik dalillar bilan mustahkamlash bugungi kunning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Xorijiy adabiyotlarda esa Slni ta'limga joriy etish masalasi nisbatan tizimli o'rganilgan bo'lib, ayniqsa so'nggi yillarda AI literacy, K-12 konteksti, intellektual o'qitish tizimlari (ITS) va etik xavflarga oid tadqiqotlar sezilarli darajada faollashgan. D.T.K. Ng va hammualliflar tomonidan AI literacy tushunchasini konseptuallashtirishga bag'ishlangan sharh tadqiqotida mazkur yo'nalishdagi ishlar ta'lim jurnallarida hali yetarlicha keng yoritilmaganligi ta'kidlanadi. Shu bilan birga, mualliflar AI literacy'ni shakllantirish uchun tushunish, qo'llash, baholash/yaratish hamda etik masalalar kabi to'rtta asosiy komponentni ajratib ko'rsatadilar. Ushbu yondashuv boshlang'ich ta'lim uchun metodik mezonlar ishlab chiqishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Muallif nuqtayi nazaridan, mazkur yondashuvning ahamiyati shundaki, u SI samaradorligini faqat texnologiyadan foydalanish darajasi bilan emas, balki tushunish, qo'llash, tanqidiy baholash va etik pozitsiya orqali kompleks baholash imkonini beradi.

Xalqaro tashkilotlar, xususan UNESCO pozitsiyasi ham mazkur mavzu uchun muhim metodologik yo'nalishlarni belgilaydi. UNESCO materiallarida SI ta'lim jarayonida katta imkoniyatlarga ega ekani e'tirof etilar ekan, ushbu jarayon inklyuzivlik, tenglik, inson markazli yondashuv hamda xavflarni boshqarish tamoyillari asosida tashkil etilishi zarurligi ta'kidlanadi. UNESCOning GenAI bo'yicha qo'llanmalari hamda AI in Education resurslari mamlakatlarga qisqa va uzoq muddatli siyosatlarni ishlab chiqish, inson salohiyatini rivojlantirish va texnologiyalarni mas'uliyatli joriy etish bo'yicha yo'nalish beradi. Muallif fikricha, xalqaro tashkilotlar pozitsiyasining eng muhim jihati shundaki, unda texnologiya maqsad sifatida emas, balki ta'lim sifati va inson rivojiga xizmat qiluvchi vosita sifatida talqin etiladi. Bu yondashuv boshlang'ich ta'lim bosqichi uchun ayniqsa dolzarb bo'lib, mazkur bosqichda tarbiyaviy komponent va psixologik xavfsizlik ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish samaradorligi texnologiyaning o'ziga emas, balki uni qanday pedagogik maqsadda, qaysi metodika asosida, qaysi yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda va qanday baholash mezonlari orqali qo'llashga bog'liq. Shu sababli mazkur tadqiqotda samaradorlikni baholash uchun bilish faolligi, mustaqil fikrlash, ijodiy yechim yaratish, raqamli savodxonlik, axborot xavfsizligi va mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalari, o'quv motivatsiyasi hamda o'qituvchi rahbarligi ostida refleksiv foydalanish darajasi kabi integral ko'rsatkichlarni tanlash ilmiy jihatdan asosli deb hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ma'lumotlar sifat va miqdoriy yondashuvlar uyg'unligida olindi. Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, normativ-huquqiy hujjatlarni o'rganish, ilg'or pedagogik tajribalarni umimlashtirish hamda kuzatish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, sinfdan tashqari mashg'ulotlar jarayonida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishga oid pedagogik holatlar tizimli kuzatilib, o'quvchilarning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi va ijodiy faoliyatidagi o'zgarishlar qayd etildi. Olingan ma'lumotlar tavsifiy va qiyosiy tahlil asosida qayta ishlanib, turli pedagogik sharoitlarda sun'iy intellekt vositalarining ta'limiy samaradorligi solishtirildi. Tahlil jarayonida umimlashtirish va mantiqiy xulosa chiqarish usullari qo'llanilib, sinfdan tashqari ishlar orqali sun'iy intellektni tatbiq etishning metodik jihatdan asoslangan xulosalari shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqotda sinfdan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasining ilmiy-nazariy asoslari tahlil qilindi hamda uning pedagogik samaradorligini belgilovchi omillar umumlashtirildi. Tahlil jarayonida mavzuga oid ilmiy manbalar, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, boshlang'ich yoshdagi o'quvchilarning psixologik xususiyatlari va sinfdan tashqari faoliyat shakllarining didaktik imkoniyatlari o'zaro bog'liq tizim sifatida ko'rib chiqildi. Natijada sun'iy intellekt vositalarini boshlang'ich ta'limga tatbiq etishda texnologiyaning o'zi emas, balki uni qanday metodik model asosida qo'llash masalasi hal qiluvchi ahamiyat kasb etishi aniqlandi.

Tahlil shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun sun'iy intellekt vositalaridan samarali foydalanishning eng maqbul shakllaridan biri aynan sinfdan tashqari ishlar hisoblanadi. Buning asosiy sababi – sinfdan tashqari mashg'ulotlarning darsga nisbatan moslashuvchanligi, interaktivligi va ijodiyligi yuqori bo'lishidir. Dars jarayonida davlat ta'lim standartlari, vaqt cheklovi va mavzu rejasiga qat'iy rioya qilinishi talab etilsa, sinfdan tashqari ishlar o'quvchilarning qiziqishi, tayyorgarlik darajasi va individual ehtiyojlariga qarab topshiriqlarni moslashtirish imkonini beradi. Shu jihat SI vositalarini bosqichma-bosqich joriy etish, ularni o'quvchilarning yosh xususiyatlariga moslashtirish va xavfsiz foydalanish madaniyatini shakllantirish uchun qulay pedagogik muhit yaratadi.

Nazariy tahlil natijalariga ko'ra, sun'iy intellekt vositalari boshlang'ich sinf o'quvchilarida bir qator muhim ta'limiy ko'rsatkichlarni rivojlantirishga xizmat qilishi mumkin. Jumladan, SI yordamida tashkil etilgan sinfdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilarning bilish faolligini oshirish, savol berish madaniyatini rivojlantirish, axborotni izlash va saralash ko'nikmalarini shakllantirish, tasavvur va ijodkorlikni kuchaytirish hamda oddiy darajadagi tanqidiy tahlilga o'rgatishda samarali vosita bo'la oladi. Biroq bu natijalarga texnologiyaning mavjudligi avtomatik tarzda olib kelmaydi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, ijobiy pedagogik natija quyidagi shartlar ta'minlangandagina yuzaga keladi: aniq maqsad qo'yilishi, yoshga mos topshiriqlar ishlab chiqilishi, pedagogik nazoratning yo'lga qo'yilishi, xavfsizlik qoidalarining tushuntirilishi va faoliyat yakunida refleksiya tashkil etilishi.

Boshlang'ich yoshdagi o'quvchilarning psixologik xususiyatlari bo'yicha o'tkazilgan tahlil natijasida sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasida bir nechta muhim tamoyillarga amal qilish zarurligi aniqlandi. Birinchidan, bu yoshdagi bolalar obrazli va ko'rgazmali o'rganishga moyil bo'lganligi sababli, SI bilan bog'liq topshiriqlar vizual, qiziqarli va amaliy xarakterga ega bo'lishi lozim. Ikkinchidan, o'quvchilarning diqqat barqarorligi nisbatan qisqa bo'lgani uchun mashg'ulotlar kichik bloklarda, o'yin elementlari asosida tashkil etilishi maqsadga muvofiq. Uchinchidan, o'quvchilar tayyor javobni tez qabul qilishga moyil bo'lishi mumkinligi sababli, SI vositalari bilan ishlashda "javob olish"dan ko'ra "savol tuzish", "tekshirish", "taqqoslash" va "izohlash" faoliyatlariga ko'proq urg'u berish metodik jihatdan to'g'ri ekanini aniqlandi. Mazkur natijalar SI ni boshlang'ich ta'limga tatbiq etishda konstruktivistik va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvning ustunligini tasdiqlaydi.

Natijalarda aniqlangan muhim jihatlardan yana biri – pedagogning metodik tayyorgarligining hal qiluvchi roli. Tahlil shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan SI vositalaridan foydalanishda pedagog quyidagi funksiyalarni bajarishi zarur: faoliyatni rejalashtirish, topshiriqni soddalashtirish yoki murakkablashtirish, o'quvchi savolini to'g'ri shakllantirishga yo'naltirish, olingan javobni birgalikda tahlil qilish, noto'g'ri yoki noaniq ma'lumotlarni aniqlash, axborot xavfsizligini nazorat qilish va yakunda xulosa chiqarishni tashkil etish. Demak, SI ni sinfdan tashqari ishlar orqali ta'limga tatbiq etishda "texnologiya markaziy" emas, balki "pedagogik boshqaruv markaziy" model samaraliroq ekanligi ilmiy-nazariy jihatdan asoslandi.

Tahlil jarayonida ayrim metodik xavf va cheklovlar ham aniqlandi. Jumladan, tayyor javobga ortiqcha tayanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini pasaytirishi, noto'g'ri prompt (savol–topshiriq) tuzish noaniq natijalar keltirib chiqarishi, pedagogik nazoratsiz foydalanish esa yoshga nomos kontent yoki noto'g'ri axborot bilan to'qnashuv ehtimolini oshirishi mumkin. Shu sababli SI bilan ishlash metodikasi "foydalanish"ni emas, balki "boshqariladigan, maqsadli va refleksiv foydalanish"ni nazarda tutishi lozim. Bu xulosa mavzuning ilmiy-amaliy ahamiyatini kuchaytiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Shunday qilib, sinfdan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasi zamonaviy ta'limni innovatsion asosda rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlaridan biri ekanligi aniqlandi. Tadqiqotning ilmiy-nazariy tahlili shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt vositalari boshlang'ich sinf o'quvchilarning bilish faolligi, ijodiy fikrlashi, mustaqil izlanishi, axborot bilan ishlash ko'nikmalari hamda raqamli madaniyatini rivojlantirishda samarali pedagogik resurs bo'la oladi. Biroq bu samaradorlik texnologiyaning o'zi bilan emas, balki uni pedagogik jihatdan maqsadga muvofiq, yoshga mos va nazoratli qo'llash bilan ta'minlanadi.

Tadqiqot natijalari asosida sinfdan tashqari ishlar SI ni tatbiq etish uchun eng qulay pedagogik maydonlardan biri ekani asoslandi. Chunki bunday mashg'ulotlar moslashuvchanligi, interaktivligi va ijodiy yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi hamda o'quvchilarning individual qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradi. Aynan shu muhitda o'quvchilarda savol tuzish, javobni tahlil qilish, axborotni tekshirish va taqqoslash, jamoada ishlash, o'z fikrini asoslash kabi muhim kompetensiyalarni shakllantirish mumkin.

Kelgusida ushbu yo'nalishda amaliy tajribalar asosida sinfdan tashqari mashg'ulotlar uchun aniq metodik modellar, topshiriqlar banki, baholash mezonlari hamda pedagoglar uchun tavsiyalar tizimini ishlab chiqish maqsadga muvofiq bo'ladi. Ana shunda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish boshlang'ich ta'limda mazmunli, xavfsiz va barqaror pedagogik natijalarni ta'minlay oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli Qonun: <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O'zbekiston Respublikasining 2008-yil 7-yanvardagi "Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risida"gi O'RQ-139-sonli Qonun: <https://lex.uz/docs/-1297315>
3. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris: UNESCO, 2023.
4. OECD. OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with AI, Blockchain and Robots. Paris: OECD Publishing, 2021.
5. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
6. Piaget, J. The Psychology of the Child. New York: Basic Books, 1969-1972.
7. Bruner, J. The Culture of Education. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996.
8. Bandura, A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977.
9. UNESCO. Media and Information Literacy Curriculum and Related Teacher Resources (yangilangan nashrlar).
10. OECD. Future of Education and Skills 2030 / Learning Compass materiallari (XXI asr kompetensiyalari uchun).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.